

контрафакту / В. Ковальський // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2007. – № 6. – С. 12-18.

3. Про авторське право і суміжні права: Закон України за станом на 05.12.2013 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2013.

4. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет» від 23.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56869

УДК 347.651(043.2)

Сай Р.Є., Чигирин О.С., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ

У Цивільному кодексі України під спадкуванням розуміється перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців). Як видно з визначення, спадщина складається не тільки з майна, воно включає в себе права і обов'язки, які на момент відкриття спадщини належали спадкодавцеві і не припинилися після його смерті.

ЦК України передбачає спеціальний порядок оформлення права на спадщину, без дотримання якого стати власником спадкового майна неможливо. Однак, незважаючи на той факт, що оформлення права на спадщину більш детально врегульовано ЦК України, на практиці таке оформлення пов'язано з рядом проблем. Ці проблеми виникають переважно при спадкуванні за законом, оскільки за наявності заповіту спадкування стає більш визначеним і врегульованим з точки зору кола спадкоємців, які чітко зазначені у заповіті. Згідно зі ст. 1217 ЦК України спадкування здійснюється за заповітом або за законом [1, с. 93].

Спадкування за законом відбувається у таких випадках: якщо спадкодавець не склав заповіт, якщо заповіт визнано недійсним, якщо спадкоємці за заповітом не прийняли спадщину або відмовилися від її прийняття, а також якщо заповітом не охоплене усе спадкове майно. Тобто фактично спадкування за законом можна поділити на дві групи: 1) власне спадкування за законом у разі відсутності заповіту; 2) спадкування за законом, яке здійснюється внаслідок неможливості спадкування за заповітом, зокрема у разі, якщо: заповіт визнаний недійсним; спадкоємець за заповітом не прийняв спадщину або відмовився від її прийняття; заповітом охоплене не все спадкове майно.

Спадкоємець не стає власником спадкового майна автоматично, для

того щоб це відбулося, необхідно здійснити ряд правових дій, а саме: прийняти спадщину та оформити право на спадщину. При цьому слід зазначити, що ЦК України передбачає право спадкоємця на відмову від прийняття спадщини (ч. 1 ст. 1268 ЦК України). Тому прийняття спадщини є правом, а не обов'язком спадкоємців. Однак при цьому слід мати на увазі, що реалізація цього права та відповідно оформлення спадщини на нерухоме майно є обов'язковою умовою для його виникнення у спадкоємця. У статті 1297 ЦК України визначено, що спадкоємець, який прийняв спадщину, у складі якої є нерухоме майно, зобов'язаний звернутися до нотаріуса за видачею йому свідоцтва про право на спадщину на нерухоме майно.

Якщо спадщину прийнято кількома спадкоємцями, свідоцтво про право на спадщину видається на ім'я кожного з них, із зазначенням імені та частки у спадщині інших спадкоємців. Свідоцтво про право на спадщину є процесуальним нотаріальним актом, який засвідчує перехід права власності на майно від спадкодавця до спадкоємців.

Зупинимося детальніше на строках, встановлених чинним законодавством України, для оформлення права на спадщину. Строк видачі свідоцтва про право на спадщину визначено у ч. 1 ст. 1298 ЦК України, яка передбачає, що свідоцтво про право на спадщину видається спадкоємцям після закінчення шести місяців із часу відкриття спадщини. Указаний процесуальний строк встановлено з урахуванням шестимісячного строку для прийняття спадщини, визначеного у ст. 1270 ЦК України. Такий строк надає нотаріусу можливість здійснити перевірку наявності підстав та відсутності перешкод для видачі спадкоємцям свідоцтва про право на спадщину [2, с. 341]. Такими обставинами є: встановлення факту смерті спадкодавця; наявність спадкового майна та відсутність його обтяжень; встановлення часу і місця відкриття спадщини; встановлення кола спадкоємців (за законом та за заповітом); визначення частки у спадковому майні, що належить кожному зі спадкоємців тощо). Однак, окрім загального строку в шість місяців, чинне законодавство встановлює інші спеціальні строки, після спливу яких спадкоємець може оформити свідоцтво про право на спадщину. Зокрема, ч. 1 ст. 1222 ЦК України до спадкоємців відносить дитину, зачату за народження спадкодавця, але народжену після його смерті. При цьому згідно із ч. 2 ст. 1298 ЦК України, якщо заповіт складено на користь зачатої, але ще не народженої дитини, видача свідоцтва про право на спадщину та розподіл спадщини між спадкоємцями може відбутися лише після народження дитини спадкодавця. Ця норма забезпечує участь дитини у розподілі спадкового майна та отримання нею своєї частки у спадщині.

Відповідно до статті 1277 ЦК України у разі відсутності спадкоємців за заповітом і за законом, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, а також відмови від її прийняття орган

місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини зобов'язаний подати до суду заяву про визнання спадщини відумерлою.

Така невизначеність тягне порушення і прав кредиторів як померлого спадкодавця, так і спадкоємця. Адже неможливо звернути стягнення на майно, правовий статус та власник якого не визначені. У цій ситуації кредитори змушені звертатися до суду з позовом про спонукання оформити спадщину.

Література

1. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 832 с.

2. Цивільне право України. Академічний курс. Особлива частина. Т. 2 / за заг. ред О. В. Дзери – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 564 с.

УДК 349.23/24 (043.2)

Стригун А.Ю., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

СКОРОЧЕНИЙ ТА НЕПОВНИЙ РОБОЧИЙ ЧАС, ЇХ ВІДМІННІСТЬ

Скорочена тривалість робочого часу – це тривалість робочого часу зменшена законодавством у порівнянні із загальновстановленим 40-годинним робочим тижнем з метою охорони праці та створення сприятливих умов для поєднання роботи з навчанням окремих категорій працівників.

Неповна тривалість робочого часу – встановлюється відповідно до ст. 56 КЗпП угодою між працівником і власником або уповноваженим ним органом як при вступі на роботу, так і згодом.

Аналізуючи сучасний фінансовий стан підприємств, потрібно зазначити, що встановлення неповного робочого часу можливе не тільки з ініціативи працівника, а й з ініціативи власника підприємства, установи, організації [1].

Скорочена тривалість робочого часу регулюється ст. 51 КЗпП та встановлюється:

1) для працівників віком від 16 до 18 років - 36 годин на тиждень, для осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють в період канікул) – 24 години на тиждень. Тривалість робочого часу учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час не може перевищувати половини максимальної тривалості робочого часу, передбаченої в абзаці першому цього пункту для осіб відповідного віку;

2) для працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці,